

стверджує оповідач, трохи дивно для старої баби, що звали її саме так, і тут же пояснює: «своїм дрібним виглядом та тихою вдачею на Наталку, або ж Наталю вона аж ніяк не тягнула» [1, с. 52]. В оповіданні наявна пряма авторська оцінка дій героїв, умов, що визначають розвиток описуваних подій, яка, як правило, виражена в портреті, авторських відступах, що також відповідає законам жанру.

За жанровими особливостями, оповідання, на відміну від повісті, налічує одного головного героя, який не має передісторії, що дозволила б простежити розвиток характеру. Проте в аналізованому оповіданні цей закон порушується. Передісторія героїні подається з перших же рядків: «У голодному сорок сьомому кинув Наталку її Павло, кинув з трьома діточками на руках...Двоє – хлопчик і дівчинка – не витерпіли голоду та болячок, померли, а вижив тільки один Іван» [1, с. 52]. На момент розгортання дії син баби Наталочки Іван – уже солідний чоловік, який живе десь у районі. Своєрідним каталізатором дії у творі є звістка, яку почула баба Наталочка від сусідки, що та бачила її сина в лікарні. Зібравшись за одну мить, матір спішить на автобусну зупинку, поклавши наспіх у вузлик гостинець для сина, щоб тільки дізнатися, що за біда трапилася з ним.

В оповіданні значну роль відіграють описи та художні деталі, зокрема деталь одягу Наталочки, її куфайка, яку старенька забуває переодягти та прямо в ній їде до сина, що засвідчує ступінь її знервованості: «Тут же, в автобусі, Наталочка помітила, що забула переодягнути стару з виблисками куфайку, в якій поралася по господарству, та то й не біда, тепер їй було не до того. Вона лиш думала про сина Івана і думки її були тривожні» [1, с. 53]. Зустріч матері й сина вражає щирістю переживань старенької та черствістю на межі з жорстокістю останнього. Іван цурається старої матері, кожна його фраза й репліка образливі: «Ви що, мене позорить сюди приїхали, – озираючись, упівголоса сказав Іван, – мене тут кожна собака знає...Ви подивіться, на кого ви схожі, мокра, задрипана... Завтра весь город буде говорити» [1, с. 55]. Образ баби Наталочки сугестує біль і жаль.

Оповідання О. Жовни «Наталочка», «Чого-то Сашко не приходять?» можна віднести до так званих «драматизованих» оповідань, зважаючи на вагомість у них діалогічного мовлення. Поєднання різних родів та жанрів стає однією з особливостей поетики оповідань автора, їм притаманне драматичне начало: перевага показу подій над їх описом, перебільшення ролі діалогу персонажів, який є основою сюжетного ядра. Письменник уникає паралельних сюжетних ліній, розгорнутих описів природи, тому його оповідання однолінійні, виразні, влучні. Разом з тим у цих творах наявний описовий, оповідний елемент. Отже, жанрово-стильовими маркерами оповідань «Наталочка», «Чого-то Сашко не приходять?» є наявність оповідача, невелика кількість героїв, винесення на перший план зображення внутрішнього світу особистості, вагомість художньої деталізації, недомовленість, відкритість фіналу, ретроспекція, ретардація тощо.

Джерела

1. Жовна О. Ю. Маленьке життя: Оповідання: [Для середнього шкільного віку] / О. Ю. Жовна. – Кіровоград: ПВД «Мавік», 2004. – 90 с.

Мірошніченко Любов Василівна

Кандидат філологічних наук

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СВІДОМОГО ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У статті освітлено проблему порушення вимог академічної доброчесності в сучасному освітньому процесі, акцентовано увагу на свідомій відповідальності щодо дотримання морально-етичних аспектів. Ключові слова: освіта, академічна доброчесність, культурні, моральні та етичні норми.

У сучасній освіті на сьогодні є актуальним питання дотримання умов та правил академічної доброчесності, які прийнято у Статті 42 Закону України «Про освіту»: «академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1].

У Законі «Про освіту», як відомо, прописано й умови покарання через недотримання академічної відповідальності як для студентів, так і для педагогів, науково-педагогічних та наукових працівників закладів освіти, а саме: «відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєння вченого звання; позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєння вченого звання, позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікацій категорій та ін.» [1]. А здобувачів вищої освіти можуть притягнути до такої академічної відповідальності: «повторне проходження контрольної роботи, іспиту або заліку,

відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії, позбавлення пільг з оплати навчання та ін.» [1].

Сучасне суспільство варто, на нашу думку, виховувати не в дусі отримати покарання, а навпаки, закликати до підвищення їхнього рівня свідомо дотримуватися правил доброчесності. Людина має так діяти не з думкою про її умови покарання, які прописані в законі, а самому усвідомити відповідальність, в першу чергу, перед самим собою. Недарма в народі кажуть: «Чисто не там де прибирають, а там, де не сміять».

Покоління, в якому сформовано етичні та моральні якості ще за радянських часів, у більшості своїй дотримується тих ідей, які закладено було під час виховання, а саме: високий рівень відповідальності серед громади.

На зламі XX-XXI століть, на жаль, ці доктрини похитнулися, як відомо, це пов'язано з нестабільною ситуацією в різних галузях життя: політичній, суспільній, економічній, морально-етичній та ін. Але європейське суспільство повертає нас до такого колективного мислення щодо свідомого дотримання «доброї честі», якому підпорядковується більшість освітньої спільноти. Плагіат, самоплагіат, фабрикація фактів, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання – це не є гарантом стабільної освіти. Такі фактори тільки розхитують недовіру в науковій сфері.

У будь-якому разі потрібно діяти, а починати варто з себе. Науковці та дослідники мають поважати працю один одного, ніхто не забороняє використовувати результати наукових досліджень, більш того, з ними варто ознайомлюватися, обговорювати, але завжди посилатися на авторство роботи, адже за будь-яким науковим відкриттям стоїть гігантська праця тієї чи іншої людини. Повага, чесність, справедливість, об'єктивність – це невід'ємні складові наукової спільноти (і не тільки). Молоді вчені мають усвідомлювати рівень відповідальності не за порушення, а за дотримання закону про академічну доброчесність. Адже молоде українське покоління науковців забезпечить майбутнє освітнього процесу наших громадян.

Певні вимоги висувуються і до здобувачів вищої освіти. На жаль, у сучасному суспільстві спостерігається зниження попиту на отримання саме такого рівня освіти. «Нездатність і небажання слідувати кращим світовим практикам в освітньо-науковій діяльності веде до порушень у виконанні професійних обов'язків. Все це шкодить процесам, погіршує відносини між членами університетської спільноти, підриває довіру до якості освіти і досліджень та їх авторитетності, призводить до марної витрати зайвих ресурсів і може завдати втрати іміджу університету» [2].

Варто дбати про те, щоб норми нового закону не перетворювалися у фікцію. Для цього потрібний цілий комплекс чинників, передусім освітньо-виховних, моральних, етичних, культурних, інституційних, які спроможні забезпечити дотримання правил академічної доброчесності. Можна видати багато законів про покарання, але в першу чергу, варто звертатися до особистого усвідомлення щодо дотримання кодексу честі. Психологи вже давно радять відійти від методу «червоної ручки», під час виконання будь-якої роботи варто виховувати в особистості самодостатність і відповідальність за свої дії та вчинки.

Отже, наразі в сучасному суспільстві постає актуальним опрацювання концепції щодо підвищення рівня свідомого дотримання освітніх вимог академічної доброчесності.

Джерела

1. Закон України «Про освіту» – [електронний ресурс] – режим доступу: https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm

2. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності – [електронний ресурс] – режим доступу: <https://naqa.gov.ua/>

Угринович Наталя Владимировна

Минский государственный лингвистический университет

КОМБИНАТОРНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ ПРИСОЕДИНЕННОГО ЭЛЕМЕНТА В БЕЛОРУССКОМ РАЗДЕЛЕННОМ ВОПРОСЕ

В фокусе внимания данной статьи находится анализ присоединенных элементов разделенного вопроса в белорусском языке. В ходе исследования выявлены типы невопросительных частей данного структурного вопросительного типа, установлены семантико-прагматические свойства различных присоединенных элементов, определены возможные сочетания присоединенных элементов с различными невопросительными частями. Ключевые слова: разделенный вопрос, присоединенный элемент, семантика, прагматика.

В современной лингвистике большое внимание уделяется изучению функциональной и коммуникативной сторон языковых явлений. Изучение вопросительного предложения вызывает большой интерес, поскольку с точки зрения прагматики и семантики является одной из сложных языковых единиц.